

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ЗА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ОНЛАЙН ТЕХНОЛОГІЙ

THE ARTICLE IS DEVOTED TO THE PROCESS OF USING ONLINE TECHNOLOGIES ON THE PRACTICAL ENGLISH LESSONS

Стаття присвячена одній з актуальних проблем сьогодення, а саме вивченню англійської мови з використанням онлайн технологій. Основна увага в статті зосереджена на таких технологіях як інформаційно-комунікаційна, проектний метод, дослідницька діяльність студентів, різнорівневе навчання. В статті наведені приклади використання цих технологій онлайн та висвітлено основні принципи та цілі їх використання. Зазначаються також мета, види, ознаки та елементи використання цих технологій. Наводиться постановка проблеми та її зв'язок з викликами сьогодення, обґрунтування доцільності використання наведених методів та технологій.

Основними рисами кожної технології є: використання інформаційно-комунікаційної технології покращує навички користування мультимедійними засобами та підвищує якість комунікаційних навичок; проектний метод сприяє розвитку групової роботи з орієнтацією на кожного здобувача освіти; дослідницько-наукова діяльність сприяє покращенню самостійної роботи студентів; технологія різнорівневого навчання має на меті орієнтованість на особистість, що дозволяє працювати з проблемами кожного конкретного здобувача освіти. Поєднання усіх вищезазначених технологій дає комплексний результат та допомагає вдосконаленню вмінь та навичок студентів в умовах дистанційного навчання та з використанням різноманітних мультимедійних платформ.

Використання усіх вищезазначених онлайн технологій активно сприяє підвищенню мотивації студентів під час практичного вивчення англійської мови, заохочує до співпраці у групах та індивідуально, показує ефективний результат з покращення навичок володіння англійською мовою та в подальшому стає розвиненою платформою для підготовки та початку використання більш складних технологій дистанційного навчання з залученням мультимедійного простору. Головною умовою дієвості цих методів є комплексний підхід до їх впровадження та охоплення інтересів усіх здобувачів освіти.

Ключові слова: дослідницько-наукова діяльність, здобувачі освіти, інформаційно-кому-

нікаційні технології, проектний метод, технологія різнорівневого навчання.

The article is devoted to one of today's urgent problems, namely the study of the English language using online technologies. The main focus of the article is on such technologies as information and communication technology, project method, research activity of students, multi-level education. The article gives examples of the use of these technologies online and highlights the main principles and purposes of their use. The purpose, types, signs and elements of the use of these technologies are also indicated. The statement of the problem and its connection with today's challenges, justification of the expediency of using the given methods and technologies are given in the article.

The main features of each technology are: the use of information and communication technology improves the skills of using multimedia tools and increases the quality of communication skills; the project method promotes the development of group work with an orientation to each student in educational process; research and scientific activity contributes to the improvement of students' independent work; the technology of multi-level education aims to be person-oriented, which allows working with the problems of each specific student in a group. The combination of all the above-mentioned technologies gives a comprehensive result and helps to improve the skills and abilities of students in the conditions of distance learning and using various multimedia platforms.

The use of all the above-mentioned online technologies actively contributes to increasing the motivation of students during the practical study of the English language, encourages cooperation in groups and individually, shows an effective result in improving English language skills, and subsequently becomes a developed platform for preparing and starting to use more complex distance learning technologies with the involvement of multimedia space. The main condition for the effectiveness of these methods is a comprehensive approach to their implementation and coverage of the interests of all education seekers.

Key words: research and scientific activity, education seekers, information and communication technologies, project method, technology of multi-level education.

УДК 37.091.33-027.22=111:004.9
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/55.2.9>

Ковінько К.В.,

ст. викладач кафедри загального та прикладного мовознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Рапава Р.Б.,

ст. викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливим науковими та практичними завданнями. Останні декілька років перед багатьма ЗВО України постав виклик проведення практичних занять з англійської мови онлайн з використанням сучасних та цікавих технологій. Дистанційні заняття, відео конференції, семінари, ділові ігри, практикуми та інші форми навчальних занять, які проводяться за допомогою засобів Інтернет технологій дозволяють підвищити мотивацію здобувачів освіти з дисципліни

та якісно покращити результати навчання. Дистанційне навчання англійської мови передбачає використання сучасних інформаційних технологій задля покращення якості освіти та перебування на зв'язку зі студентами в умовах пандемії та війни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Після проведення певного аналізу різних джерел наукової літератури можна зазначити, що це питання гостро постає у світі. Багато вчених України та зарубіжжя працюють над виділенням та покращенням використання онлайн технологій

на практичних заняттях з англійської мови. Серед таких вчених можна згадати вітчизняних, таких як О. Андрєєва, А. Білоцерковець, В. Бондаренко, К. Бугайчука, Л. Варченко-Троценко тощо та деяких зарубіжних Cornelia M. Ashby, Dave Cormier, Michael G. Moore тощо.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На мій погляд однією з найбільших проблем зараз є матеріально-технічне забезпечення викладача та оновлення систем та методів онлайн технологій згідно з викликами в освіті, які є на часі.

Мета статті є висвітлення та обґрунтування онлайн технологій, які наразі використовують ЗВО України на практичних заняттях з англійської мови задля підвищення якості освіти, мотивації студентів та покращення рівня знань.

Виклад основного матеріалу.

Використання дистанційних прийомів щодо іноземних мов широко застосовується в сучасній вищій школі. Дистанційне навчання англійської мови передбачає використання актуальних інформаційних технологій. Сьогодні в освіті у зв'язку з процесами інтеграції та глобалізації головну роль серед медіа джерел відіграє Інтернет. Завдяки Інтернету мільйони людей постійно спілкуються в соціальних мережах, різних месенджерах, на Інтернет-форумах, а також у програмах відеоконференцій, наприклад, у Zoom. Створюється активна взаємодія між викладачами з інших країн, обмін досвідом стає простішим та швидшим. Вивчення англійської мови є необхідним, тому що без тісної взаємодії та розуміння один одного буде не тільки неможливо вирішення глобальних проблем сучасного суспільства, а й звичайне спілкування між людьми [1, с. 6].

В основі концепції використання сучасних освітніх технологій на практичних заняттях з англійської мови використовуються принципи та методи компетентісно-орієнтованої освіти, технології особистісно-орієнтованого та розвиваючого навчання, активно використовуються стратегії та прийоми навчання смислового читання та роботи з текстом. З огляду на те, що здобувачі освіти мають різний рівень мовної підготовки кожного разу використовуються різні сучасні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, проектний метод, дослідницька діяльність студентів, різнорівневе навчання, диференційоване навчання, технологія навчання у співпраці або групова робота, тощо [3, с. 51].

Основною метою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційної технології) для вивчення іноземної мови є формування у студентів іншомовної комунікативної компетенції та розвиток особистості здобувача освіти, який здатен та має бажання оволодіти іноземною мовою як засобом спілкування та вдосконалюватися в цій галузі.

Сформульована мета є комплексною і включає 4 компоненти: практичний, розвиваючий, виховний, загальноосвітній. Мультимедійні технології відкривають можливості викладачам відмовитися від притаманних традиційному навчанню рутинних видів діяльності викладання, надавши їм можливість використовувати інтелектуальні форми праці, звільняють від викладу значної частини навчального матеріалу та рутинних операцій, пов'язаних із відпрацюванням зовнішніх умов, що змінюються, дозволяючи замінювати освітні модулі на більш сучасні, доповнюючи систему, не знижуючи накопичений цінний досвід досягнень та помилок; заповнювати дефіцит найрізноманітніших знань та навичок у тих, хто залучений до цієї освітньої системи.

В даний час широко використовуються мультимедійні технології. Термін "мультимедіа" означає: багаторівневе середовище. Такими інформаційними середовищами є текст, звук, відео. Програмні продукти, що використовують усі ці форми подання інформації, називають мультимедійними. Використання мультимедійних засобів – закономірний етап розвитку педагогічних технологій [2, с. 10].

Проектний метод був розроблений на початку ХХ століття у США. Основною метою методу проектів є надання студентам можливості самостійного набуття знання у процесі вирішення практичних завдань чи проблем, які вимагають інтеграції знань із різних предметних областей. Викладачеві в проекті відводиться роль координатора, експерта, додаткового джерела інформації. Англійські фахівці у галузі методики викладання мов Т.І. Блур та М.Дж. Сент-Джон розрізняють три види проектів:

1. Груповий проект, в якому "дослідження проводиться всією групою, а кожен студент вивчає певний аспект обраної теми. Яскравим прикладом такого проекту може слугувати розділення усіх студентів на декілька груп з певним завданням для кожної з них.

2. Міні-дослідження, що полягає у проведенні "індивідуального соціологічного опитування з використанням анкетування та інтерв'ю". Наприклад, створення презентацій.

3. Проект на основі роботи з літературою, що має на увазі "вибіркове читання текстів за фахом" і придатний для індивідуальної роботи. Наприклад, читання аутентичних текстів з подальшою роботою над ними [4, с. 63].

Усі ці види проектів є цілком можливими з використанням Інтернет технологій сучасного світу. Дослідники вважають останній тип найлегшим для практичного використання і тому найпопулярнішим. Однак описана ними структура такого проекту показує, що він передбачає розвиток тільки тих навичок, які необхідні для роботи

з літературою: переглядового та уважного читання, вміння працювати зі довідниками та бібліотечними каталогами тощо. Одночасно "мінідослідження" та "роботу з літературою" можна вважати різновидом групового проекту, який є найважливішим для методики викладання іноземних мов.

Ознаками проектної технології є: особистісно-діяльнісний підхід; точність та передбачуваність результатів, усвідомлення шляхів їх досягнення; цілеспрямованість створення конкретного мовного продукту (діалог, монолог тощо), реалізованого у видах та формах навчальної та самостійної діяльності (презентація, плакат тощо); зв'язок між ідеєю проекту та реальним життям чи майбутньою професійною діяльністю здобувачів освіти; самоорганізація; координаційно-консультуючий характер діяльності викладача. Правильно організована проектна робота надає позитивний навчальний вплив на студентів, сприяє самостійному здобуванню студентами знань та досвіду, що, у свою чергу, розвиває у них ініціативність, самостійність, критичність мислення, а також прагнення творчості. Все це сприяє підвищенню мотивації до навчання, підвищує інтерес до предмета та,

як наслідок, веде до зростання комунікативної компетенції студентів. [5, с. 8].

Дослідницька діяльність під час дистанційного вивчення англійської мови та задля підвищення практичних навичок володіння іноземною мовою у якості технології навчання також посідає не останнє місце. Серед дидактичних функцій дослідницької діяльності можна виокремити наступні: систематизація та структурування вивченого матеріалу з метою виявлення зв'язків між вивченим раніше та розрізненням деяких понять; узагальнення та поглиблення навчального матеріалу, а також знаходження практичного застосування вивченого матеріалу; вивчення нового матеріалу, тобто встановлення суттєвих властивостей понять, виявлення закономірностей між ними тощо; розвиток та формування в здобувачів освіти самостійності, навичок самоврядування, самореалізації, самовиховання, самоосвіти; навчання студентів різними засобами дослідницької діяльності. Програма дослідницького навчання включає в себе наступні обов'язкові елементи:

- діяльність, спрямовану на розвиток умінь та навичок дослідницької діяльності;
- саму дослідницьку діяльність, її практичний етап;
- спостереження та аналіз дослідницької діяльності здобувачів освіти.

У процесі вдосконалення дослідницьких здібностей слід приділяти велику увагу спеціальним знанням, вмінням та навичкам, характерним для дослідницького пошуку. До них відносяться: постановка питань; бачення проблеми; висування гіпотези; спостереження; класифікація; проведення

тестів або експериментів; визначення значень різних понять; здійснення висновків; структурування матеріалу; пояснення, доказ та захист своїх ідей; підготовка власних доповідей та проектів.

В результаті впровадження навчально-дослідницької діяльності у студентів формуються наступні навички: самостійна організація пошуку інформації; набуття нових предметних знань, способів та прийомів дій; досягнення поставленої мети навчання, формування таких розумових операцій як узагальнення, аналогія, класифікація, порівняння та інших.

Для реалізації навчально-дослідницької діяльності потрібно мати наступні здібності: зацікавленість у пошуку інформації та вирішення проблеми, позитивно-емоційне ставлення до виконання експериментів або тестів; варіативний та наполегливий характер дослідницького пошуку здобувачів освіти; ініціативність та самостійність; використання різних засобів вирішення проблеми; результативність щодо поставленої мети, частковий результат чи відсутність результату взагалі. Одним з прикладів використання цієї технології є онлайн конференції з попередньою підготовкою доповіді, питань та тем для обговорення [7, с. 81].

Різнорівневе навчання – це технологія навчання в одній групі студентів з різним рівнем володіння англійською мовою. Допомагає створити найбільш сприятливі умови розвитку особистості здобувача освіти як індивідуальності. Забезпечення технологій різнорівневого навчання передбачає, зокрема, рішення наступних питань: психологічних завдань (визначення індивідуально-особистісних особливостей студентів, типів їх розвитку на основі виявлення якостей уваги, пам'яті, мислення, працездатності, сформованості компонентів навчальної діяльності тощо); предметно-дидактичних завдань (розробка навчального матеріалу у відповідності до знань та рівня володіння англійською мовою, його гнучке структурування), які забезпечують ізоморфізм структур змісту та типологічного простору навчально-пізнавальних можливостей; реалізації принципу «навчання». Для визначення рівню студентів можна застосовувати онлайн тести та різноманітні платформи перевірки рівня знань, що є досить зручним в умовах дистанційного навчання. Система роботи з даною технологією включає різні ступені: виявлення проблем; ліквідацію деяких з них; усунення причин неуспішності; формування інтересу та мотивація до навчання; диференціювання (за ступенем складності) навчальних завдань та оцінок діяльності здобувачів освіти. Внутрішня диференціація передбачає умовний поділ групи: за рівнем розумового розвитку (рівнем досягнень) та за особистісно-психологічними типами (типу мислення, характеру, темпераменту тощо) [6, с. 60].

Висновки. Отже можна зазначити що для результативних практичних занять з англійської мови доцільне використання вищеперерахованих технологій з метою підвищення мотивації та рівня володіння англійською мовою у студентів ЗВО. Сучасні онлайн технології допомагають покращити якість освіти та перебувати зі студентами на зв'язку за будь-яких умов. Мають орієнтованість на потреби здобувачів освіти та покращують її якість загалом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андрієвська В.М., Олефіренко Н.В. Інформаційні технології і засоби навчання, 2010. № 2 (16). URL: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.
2. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навчально-методичний. Посібник для самостійного вивчення курсу. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький, 2009. 100 с.
3. Воронцова, Т. Ю. Використання нових інформаційних технологій в процесі вивчення іноземної мови. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/11105/1/33.pdf>. 2014. С. 51.
4. Олійник В. О. Інноваційні технології дистанційного навчання іноземної мови для студентів немовних ВНЗ. Лінгвістичні дослідження, 2014. Вип. 38. С. 238–246.
5. Зубченко О.С. Характеристика сучасних мережених педагогічних технологій / Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звітної конференції інституту педагогіки АПН України. К.: Пед. думка, 2006. С. 35.
6. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій: навч. посіб. для студ. ВНЗ. К.: Видавнича група BHV. 2008. 350 с.
7. Blamire R. Being on-line. Information technologies in schools: reasons and strategies for investment. Symposium Jurnal (Latvia) 8-10 July 1999. Council of Europe Publishing, 2000. P. 59–73.